

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยได้มีการเติบโตและขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ประกอบการมักจะประกอบธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคล มีการระดมทุน และมีการร่วมทุนจากบริษัททั้งภายในประเทศและต่างประเทศการสร้างธุรกิจให้ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาหลายปี ผู้ก่อตั้งบริษัทต้องทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานอย่างหนักและต้องใช้จ่ายเงินในการลงทุนจำนวนมาก เพื่อความสำเร็จและความมั่นคงของบริษัท

เจ้าของกิจการ ผู้ดูแลการเงินของบริษัท หรือผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการบริษัท เพื่อให้บริษัทประสบความสำเร็จและอยู่รอดปลอดภัย ไม่มีความเสี่ยงเข้ามากระทบกับบริษัทในการบริหารงานดังกล่าวนี้จึงต้องใช้นุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นอย่างดีเพื่อความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นเป็นบุคคลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจขับเคลื่อนไปได้อย่างมั่นคง

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงสร้างภายในองค์กรธุรกิจหนึ่งๆ ประกอบไปด้วยผู้บริหาร กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการฝ่ายต่างๆ พนักงานทั่วไป พนักงานรักษาความปลอดภัย แม่บ้าน เป็นต้น ซึ่งบุคคลในแต่ละคน จะได้รับมอบหมายหน้าที่ในการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้องค์กรธุรกิจสามารถขับเคลื่อนไปได้ แต่ยังมีบุคคลที่เป็นคนสร้างรายได้หลักให้แก่ธุรกิจ และเป็นผู้ที่ทำผลกำไรธุรกิจ บุคคลเหล่านั้นซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือเรียกอีกอย่างว่าคีย์แมนของบริษัท ได้แก่ เจ้าของกิจการ กรรมการทุกคนของบริษัท ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ที่มีทักษะเฉพาะทาง หรือแม้กระทั่งนักขายที่เป็นคนสร้างรายได้หลักให้กับบริษัท เป็นต้น ตัวอย่างคีย์แมนที่มีชื่อเสียงที่รู้จักกันทั่วโลก คือ สตีเวน พอลจ็อบส์ หรือที่รู้จักกันในนาม สตีฟจ็อบส์¹ คีย์แมนคนสำคัญแห่งวงการคอมพิวเตอร์และอุตสาหกรรมไอทีชาวอเมริกัน อดีตผู้ร่วมก่อตั้ง ประธาน และผู้บริหาร

¹ พิสิทธ์ราชมงคล. (2559). *ประวัติสตีฟจ็อบส์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.neutron.rmutphysics.com/science-news/index.php?option=com_content&task=view&id=2098&Itemid=4. [2558, 8 กุมภาพันธ์].

สูงสุดของบริษัทแอปเปิล อิงค์ รวมถึงเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของนวัตกรรมสุดล้ำอย่างคอมพิวเตอร์แม็คอินทอช ไอพอด (iPod) ไอแพด (iPad) และไอโฟน (iPhone) สตีฟจ๊อบส์เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจของบริษัท และเป็นคีย์แมนผู้บุกเบิกแอปเปิ้ลจนเติบโตใหญ่จนถึงวันนี้ อีกทั้งเป็นผู้นำพนักงานราว 5 หมื่นกว่าชีวิต ถึงแม้จะมีพนักงานที่มีความรู้ความสามารถอยู่หลายคน แต่ก็ไม่มีใครสามารถมาทดแทนสตีฟจ๊อบส์ได้ เมื่อเกิดการสูญเสียแก่สตีฟจ๊อบส์ ซึ่งเป็นคีย์แมนของบริษัทไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อบริษัทเป็นอย่างมาก และอาจทำให้บริษัทขาดความน่าเชื่อถือได้

การสูญเสียผู้บริหารระดับสูง เจ้าของกิจการ หรือบุคคลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจบริษัทจากการทุพพลภาพหรือเสียชีวิต จากการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ นั้น โดยส่วนใหญ่แล้ว การสูญเสียดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ผลประกอบการหรือความน่าเชื่อถือของบริษัท ดังนั้นเพื่อลดความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจ จึงควรมีการวางแผนเพื่อจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการทำประกันภัยให้กับบุคคลเหล่านั้นไว้ เพื่อความมั่นคงของบริษัทและความเชื่อมั่นของลูกค้า ในการที่จะลงทุนกับบริษัท

การประกันภัยผู้บริหาร (Keyman Insurance) หรือประกันภัยคีย์แมน เป็นการวางแผนคุ้มครองธุรกิจ ในกรณีที่ผู้บริหารระดับสูง เจ้าของกิจการ หรือพนักงานที่มีหน้าที่สำคัญของบริษัท ประสบเหตุจนไม่สามารถปฏิบัติงานหรือประกอบกิจการได้ เช่น ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต เพื่อเป็นการรับประกันว่าธุรกิจจะต้องดำเนินต่อไปได้โดยไม่หยุดชะงัก และเพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับเจ้าของธุรกิจหรือผู้ถือหุ้นในขณะที่ต้องสูญเสียบุคคลสำคัญไป

การประกันภัยผู้บริหาร (Keyman Insurance) เป็นมาตรการที่ใช้เพื่อเยียวยาความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บริษัท กรณีสูญเสียคีย์แมนของบริษัทไป ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของบริษัทในการสร้างรายได้และความมั่นคงให้กับบริษัท หากสูญเสียบุคคลดังกล่าวซึ่งหากบุคคลนั้นเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นคนสำคัญของบริษัทหรือกรณีบุคคลนั้นเป็นผู้มีชื่อเสียงและรายได้หลักของบริษัทก็ได้มาจากความมีชื่อเสียงของบุคคลผู้นั้น หรือกรณีเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษที่ยากจะหาบุคคลอื่นมาแทนได้ เมื่อเกิดการสูญเสียบุคคลดังกล่าวจะทำให้ธุรกิจเกิดการขาดสภาพคล่องได้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของบริษัท กระทบถึงพนักงานผู้เป็นแรงงานของบริษัททำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตามมาในที่สุด หนึ่งในสาเหตุหลักที่หลายบริษัทที่มีการบริหารจัดการเป็นอย่างดีได้ให้ความสำคัญกับประกันภัยผู้บริหาร เนื่องจากหากเกิดกรณีที่ต้องสูญเสียคีย์แมนของบริษัทไป อาจทำให้สูญเสียผลกำไรหรือผลประกอบการของบริษัทไป ซึ่งบางบริษัทอาจถึงขั้นปิดกิจการ การทำประกันภัยผู้บริหารจึงเป็นการประกันผลกำไรหรือประกันความเสียหายที่อาจสูญเสียไปพร้อมกันคีย์แมนนั้นไป

การประกันภัยผู้บริหาร (Keyman Insurance) ถือเป็นการทำงานประกันชีวิตรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นมาตรการอย่างหนึ่งเพื่อเยียวยาความเสียหายกรณีสูญเสียชีวิตบุคคลสำคัญในครอบครัว เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงให้แก่ครอบครัวของผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ต้องสูญเสียชีวิตผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือเป็นผู้หารายได้ให้กับครอบครัว เมื่อต้องสูญเสียชีวิตดังกล่าวทำให้บุคคลในครอบครัวของผู้เอาประกันชีวิตเกิดความยากลำบากหรืออาจทำครอบครัวมีปัญหาทางการเงินได้ แต่การทำประกันภัยผู้บริหารนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือเพื่อคุ้มครองบริษัท กรณีที่ต้องสูญเสียชีวิตของคีย์แมนของบริษัทไป ซึ่งตามสัญญาประกันภัยผู้บริหารนั้น ผู้รับผลประโยชน์โดยตรง คือบริษัทซึ่งเป็นนายจ้างของคีย์แมน โดยบริษัทผู้รับประกันภัยจะชดเชยความเสียหายจากการสูญเสียชีวิตคีย์แมนนั้นไป ทั้งในแง่ของรายได้ที่บุคคลสำคัญได้ทำให้กับบริษัทและค่าใช้จ่ายในการหาผู้บริหารหรือพนักงานในตำแหน่งที่สำคัญอื่นมาทดแทน แต่ในปัจจุบันผู้รับประโยชน์ที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัยผู้บริหาร เป็นบุคคลในครอบครัวของคีย์แมน ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของการประกันภัยผู้บริหารที่ทำเพื่อคุ้มครองความมั่นคงของบริษัท ทำให้เกิดประเด็นปัญหาต่อไปว่าการทำประกันภัยผู้บริหารดังกล่าวเป็นไปเพื่อการเยียวยาความเสียหายให้กับบริษัทโดยแท้จริงหรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการทำประกันภัยผู้บริหารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญกับการประกอบกิจการในรูปแบบต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง แต่การทำประกันภัยผู้บริหารยังมีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำประกันภัยผู้บริหาร ในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับความหมายของผู้บริหาร ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับประโยชน์ในการประกันภัยผู้บริหาร ปัญหาเกี่ยวกับกรรมธรรม์ประกันภัย ปัญหาเกี่ยวกับการสิ้นสุดสัญญา ปัญหาเกี่ยวกับความยินยอม ปัญหาเกี่ยวกับภัยที่ผู้ประกันภัยรับเสี่ยง ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณทุนประกัน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรที่จะนำหัวข้อดังกล่าวขึ้นมาศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการทำประกันภัยผู้บริหารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาประวัติ แนวคิด หลักการ ความหมายและลักษณะเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษากฎหมายของต่างประเทศและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับประกันภัยผู้บริหาร
4. เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร
5. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ปัญหาของการทำธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก หากเกิดความสูญเสียกับเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร หรือแม้กระทั่งบุคคลในตำแหน่งสำคัญของบริษัทแล้ว จะส่งผลกระทบต่อให้การดำเนินงานของบริษัทเกิดการหยุดชะงัก ขาดสภาพคล่อง จนอาจถึงขั้นบริษัทล้มละลาย ซึ่งเมื่อลูกจ้างที่บุคคลสำคัญดังกล่าวนั้นเกิดความสูญเสีย ผู้ที่เป็นผู้รับประโยชน์กลับเป็นบุคคลในครอบครัว ทำให้บริษัทซึ่งเป็นผู้ทำประกันภัยให้กับลูกจ้าง ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยาจากการสูญเสียดังกล่าว

เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการทำประกันภัยผู้บริหาร จึงควรกำหนดคำนิยามของคำว่า "ผู้บริหาร" ไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหารว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง กำหนดในกรมธรรม์ให้ผู้รับประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยผู้บริหารเป็นบริษัทซึ่งเป็นนายจ้างของผู้บริหาร กำหนดรูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหารไว้ให้ชัดเจน กำหนดหลักเกณฑ์การสิ้นสุดลงของสัญญาประกันภัยผู้บริหารไว้ในกรมธรรม์ กำหนดให้การทำประกันภัยผู้บริหารนั้นต้องได้รับความยินยอมจากผู้บริหารซึ่งเป็นลูกจ้างก่อน ระบุภัยที่ผู้รับประกันภัยรับเสี่ยงไว้ในกรมธรรม์ให้ชัดเจน และในส่วนของวงเงินทุนประกันภัยผู้บริหาร ควรกำหนดวิธีการคำนวณทุนประกันของสัญญาประกันภัยผู้บริหารไว้ให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการทำสัญญาประกันภัยผู้บริหาร

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

มุ่งศึกษาสัญญาประกันภัยผู้บริหาร โดยศึกษากฎหมายของประเทศไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักการเรื่องส่วนได้เสีย หลักความยินยอม กรมธรรม์ประกันภัย หลักเกณฑ์ทางกฎหมายกรณีนายจ้างทำประกันชีวิตลูกจ้าง โดยเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ใช้วิธีการวิจัยด้านเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวม ค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลที่ปรากฏบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อรวบรวมและเรียบเรียงการดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร
2. เพื่อให้ทราบถึงประวัติ แนวคิด หลักการ ความหมายและลักษณะเกี่ยวกับประกันภัย
ผู้บริหาร
3. เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายของต่างประเทศและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับประกันภัย
ผู้บริหาร
4. เพื่อให้ทราบถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร
5. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประกันภัยผู้บริหาร